СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 298. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 22 грудня 1932. — VOL. XL. No. 298. Jersey City, N. J., Thursday, December 22, 1932. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ НЕ ХОЧЕ КООПЕРУВАТИ З ГУВЕРОМ У СПРАВІ ДОВГІВ

ВАШИНГТОН. — Відповідь говернора Рузвелта в справі воєнних довгів, вислану президентови Гуверови в неділю, держать у тайні. Кореспондентови „Ди Ню Йорк Таймс" удалося з великими труднощами вивідати тільки деякі подробиці. З них виходить, що Рузвелт не хоче перебирати ніякої відповідальности за вислід пертрактацій Гувера з державами-довжниками. Він є теж проти заіменування Гувером безпартійної комісії для розгляду довгів. Рузвелт каже, що можна ті справи полагоджувати з державами за посередництвом істнуючих дипльоматичних представників.

Супроти того президент Гувер не знає, які повзяти кроки щодо воєнних довгів: чи вести дальші пертрактації на власну руку, чи заждати до часу, коли владу перебере Рузвелт.

КАЖУТЬ, ЩО РУЗВЕЛТ МАЄ СВІЙ ПЛЯН.

ОЛБАНІ. — Ті, що стоять близько говернора Рузвелта, кажуть, що говернор є проти назначування комісій, бо ті комісії, як показує практика Гувера, нічого не вартують. І тому він є проти комісії для полагодження справи воєнних довгів. Зате має він уже готовий інший плян, але вийде з ним доперва тоді, як засяде в Білім Домі.

ЗБІРКА МУСИТЬ ДОПИСАТИ.

НЮ ЙОРК. — Ще бракує понад один міліон долярів до збірки $15,000,000, призначених на допомогу безробітним. На дозбирання бракуючого міліона призначено час до 17 січня 1933 р.

ОЩАДНОСТИ ЗАМІСЦЬ ПОДАТКІВ.

ОЛБАНІ. — Треба ще раз обкроїти стейтовий буджет і то на $50,000,000, бо нема можливости стягнути ще більші податки. Тому зменшено видатки одного тільки департаменту освіти на $20,-000,000.

ТИСЯЧІ БЕЗПРИТУЛЬНИХ ХЛОПЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Нютон Бейкер, голова „Велфейр енд Реліф Мобілізейшен оф 1932", відзивається до суспільности в справі зорганізування захистів для тисяч безпритульних молодих хлопців, що тиняються по краю без пристановища, роботи і засобів до життя.

ВИМАНТИЛИ ГРОШІ НІБИ ЗА „ДЖАБИ".

НЮ ЙОРК. — Арештовано двох міських урядовців, що вимантили від ріжних осіб $5,000 як хабарі за те, що обіцяли тим безробітним особам дати міську роботу.

ДАЛЬШІ ВИПЛАТИ ЗБАНКРОТОВАНОГО БАНКУ.

НЮ ЙОРК. — Депозитори замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс, в числі 410,000 осіб, дістануть дальших 10% зі своїх ощадностей. Дня 31 грудня розділять між них $13,362,474.

ОСТОРОЖНО З ГЕМБЛЕРАМИ.

БРУКЛИН. — Генри Зельник, літ 50, дався втягнути в картову гру з професійними гемблєрами й ошуканцями та програв більшу суму, а вернувшись до дому, отруївся з розпуки газом. Залишив картку і подав причину самогубства, але не виявив імен грачів. Оставив жінку і сина.

ЗА ЕКОНОМІЧНИЙ СОЮЗ.

САНТІЯГО (Чіле). — Чіле й Аргентина роблять заходи, щоби втягнути держави Полудневої Америки в одно велике економічне обєднання й усунути цлові границі.

ГИНЕ 300,000 ХУДОБИ З ГОЛОДУ.

САНТІЯГО. — В горах Андах почали вибухати вулькани і засипали попелем пасовиська, де випасалася худоба. Трава цілком висихає, а 300,000 худоби осталися несподівано цілковито без поживи.

МОЖНА ДОПОМИНАТИСЯ ЗВОРОТУ ПРОГРАНИХ НА ПЕРЕГОНАХ ГРОШЕЙ.

НЮ ЙОРК. — В нюйоркськім стейті закони не дозволяють „букмейкерам" приймати ставки на кінські перегони. З того скористав Майкел Вотс і заправ до суду фірму Джана Малятести за зворот $33,535, які він програв у тій фірмі на протязі двох останніх літ.

Суддя засудив фірму на зворот цеї суми. Свої ставки виказав Вотс чеками, які виставляв на імя Малятести.

„НАЙВИЗНАЧНІША" ЖІНКА В АМЕРИЦІ ЗА ОСТАННІ 100 РОКІВ.

НЮ ЙОРК. — Два місяці переводжено між жінками голосування, щоби дізнатися, котру жінку вважають Американки „найбільшою" за останні 100 років. Найбільше, бо 102,792 голосів, дістала Мейрі Бейкер Еді, основниця „Крісчен Саенс Чорч". А другою по ній є Джейн Адамс, ще жиюча суспільна діячка, основниця відомого „Гол Гавз", наділена нагородою Нобля. Третьою „найвизначнішою" жінкою вважають Кляру Бартон, основницю „Червоного Хреста". Між іншими жінками є Геріет Стов, авторка славної повісти „Онкл Тамс Кебін", а далі Амілія Ігргарт Путнем, що перелетіла сама літаком Атлянтійський океан, і інші.

ПІДМОГА ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

Німецька статистика стверджує одно цікаве явище: чим люди багатші, тим менше читають. Вони такі заняті ріжними ділами, що на книжку не мають часу. А що бідні читають залюбки позичені книжки, то серед німецьких авторів біда. Німецький закон каже, що член союза письменників, коли докаже свою нужду, може дістати 72 марок у доброрідний бюрі там, де мешкає. До цього не треба ніяких довгих заходів, паперів, тощо, а гроші виплачуть йому автоматично. Генеральний секретар товариства Шілера в Єні телеграфічно пересилає письменникам у нужді від 200 до 500 марок. Берлінський бурмістр має доручення видавати такі підмоги від 200 до 1,000 марок. В особистім буджеті Гінденбурга істнує позиція 24,000 марок для 240 письменників у скруті. Союз драматургів має на цю ціль окремий фонд. При великім видавництві Рудольфа Моссе заснували касу самодопомоги для письменників: тут кожний може звертатись тричі на рік і дістає негайно підмогу, починаючи від 30 марок, залежно від його потреб і заслуг.

ШПАДА НАПОЛЕОНА.

У париськім музеї „Інвалідів", що стоїть у сусідстві церкви, де знаходиться домовина Наполеона, виставили тепер нову памятку великого Корсиканця. Це шпада, яку носив він у дні битви при Ватерльо. Вона має свою історію. У Женапі підчас відступу вояки союзної армії захопили табор Наполеона з його приватним майном і розграбили його. Шпада переходила довгу історію, аж опинилася в руках якогось берлінського аптикаря, що тепер зробив на ній прегарний інтерес. У музею „Інвалідів" є вже славна сіра блюза Наполеона, хрест почесної легії, який носив він на острові св. Олени, мундур, в якому брав участь у битві при Маренго, шабля з єгипетського походу, тощо.

НАСЛІДУЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ.

Турецький міністер освіти зазначив у промові про релігію в турецькій републиці, що турецьке духовенство було найбільшим ворогом нового національного руху, не признаючи турецької національности. Тепер усі монастирі дервішів закриті. Кемаль Паша зліквідував теж усі релігійні школи, а на просторих подвірях мечетів, на яких колись голошено основи корану, перуть сьогодні білля та варять кукурудзу. Релігійні студії дозволені тільки на історичному виділі турецьких університетів. Боротьба з релігією має на меті зліквідувати релігійний фанатизм населення. Одночасно влада дбає пильно про те, щоби не вживали старого правопису. Всі турецькі часописи й книжки друкуються латинкою.

ФАЛЬШУВАЛИ ЗАЛІЗНИЧІ БІЛЕТИ.

В Чайковичах, пов. Рудки, арештовано Михайла Цвьока, торговельного агента, що підробляв залізничі білети. Він зізнав, що потрібні інструменти дістав від Гр. Костива з Роздолова, пов. Жидачів, якого теж арештовано.

НАПАД НА ДЕРЕКТОРА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ.

Коли директор філії української державної гімназії у Львові, П. Бабій, входив рано ком до будинку „Народнього Дому", в якому поміщена гімназія, прискочив до нього ззаду якийсь невідомий напасник і вдарив його якимось важким залізним предметом так сильно в голову, що дир. Бабій втратив притомність. Не знаючи особи напасника, що негайно втік, важко щось казати про підложе цього бандитського нападу. Ходять поголоски, що напад має „політичний" підклад. Колиб це була правда, то виходилоб, що є у нас вповні невідповідальні чинники, які бажають занархізувати все наше життя. Нема сумніву, що з такими явищами мусілаб розпочати пляново боротьбу вся українська суспільність в інтересах національного добра.

БРАТ ОГРАБИВ БРАТА.

Поліційні доходження в справі грабіжницького нападу на агронома Людвика Марковського на сходах дому при вул. Длугоша у Львові приняли несподіваний зворот. Арештовано під замітом грабунку двоєрідного брата Марковського, Роляндa, який мав з ним спір з приводу спадку. Із полишеної батьком спадкової суми 8,700 зол. Ролянд мав дістати тільки 100 зол. Арештованого передали судовослідчій владі.

НЕ ТІШИВСЯ ДОВГО СВОБОДОЮ.

Коли Іллю Романюка, вязня з карного заведення в Принс Алберт, перевозили до заведення для божевільних в Понока, в Алберті, і дозорець Томлинсон перепроваджував його в Едмонтоні з сіенарської стації на сіпіярську, Романюк нагло кинув свій пакунок і як блискавка пігнав в бічну улицю та зник. Дозорець якраз провадив його до ресторану, щоб його нагодувати.

Заалярмована міська поліція не помогла нічого. Але на другий день полудня по дорозі з Форт Саскачеван до Лямонту здігнав фармер Чарлс Томас якогось чоловіка, що йшов пішки. Чоловік попросив фармера, щоби завіз його до місцевости Вільна. Пригадається Томас, а той чоловік виглядає, як Романюк. Згодився Томас його завезти, але не був певний, як то далеко. Тому вступив по дорозі до одного фармера, щоби його про це спитати. З хати зателефоновано до констабля у Форт Саскачеван, що везе Романюка. Констабель з Форт Саскачеван зателефонував до констабля в Лямонт. Коли Томас з Романюком зближилися до Лямонт, противних виїхав тамошний констабель на стрічу і без клопоту дістав Романюка в свою опіку.

Романюк був засуджений в Едмонтоні в травні на пять літ до карного заведення в Принс Алберт за випусканя підроблених грошей. Два його товариші, Петрук і Завада, дістали по два роки. Недавно осудили в карнім заведенню в Принс Алберт, що Романюк божевільний і через це відіслали його до заведення божевільних у Понока, в провінції, з якої він походив. Однаке Романюк не був настільки божевільний, щоби при найблизчій нагоді не попробувати втекти.

ОБРАЗЛИВИЙ ТИТУЛ „ПАННА".

Данські феміністки добились одного нового великого успіху: відтепер у Данії до всіх дорослих жінок треба буде звертатись із титулом „пані", а не „панна". „Фрекен", що відповідає французькому „мадмуазель", або німецькому „фрайляйн", уживане досі у розмові до незамужніх жінок, видається данському жіноцтву образливим, тому, що всі мущини, без огляду на те, чи є жонаті чи ні, дістають титул „пан". У нас, без акції феміністок, галицький звичай титулувати незамужні жінки „панно" майже перевівся; цей титул заступають формою „ви" та „пані".

ІСТОРІЯ ПАНАХИДИ ЗА МАЗЕПУ В КРЕМЯНЦІ.

Панахида за душу гетьмана Мазепи у Кремянці не була організована „бебеками", як це спершу писалося, лише українським громадським комітетом; кремянецке православне духовенство спершу згодилося відправити панахиду, а відмовилося щойно після виразної заборони митр. Дениса. Всеж зійшлось тоді до церкви чимало місцевих Українців, які під неприсутність духовенства самі відспівали „вічная память". Щойно тоді, коли ця подія та заборона митрополії наробили шуму, луцькі бебеки з „могильного" товариства внесли до варшавської митрополії прохання зняти з Мазепи клятву: вислід того прохання відомий.

ЕКЗЕКУТОР УБИВ ЛЮДИНУ.

В повітовій команді поліції в Снятині зголосився перед кількома днями вечором екзекутор скарбового уряду, Йосиф Дзямський, і зізнав, що, переводячи екзекуцію у гр.-кат. пароха Мих. Дольного в Русові, був приневолений вжити проти наймита тогож священика, Андрія Мельника, пальної зброї. Вжиття зброї мотивував тим, що Мельник перепиняв йому виконування екзекуції й кинувся на нього з вилами. Дзямський переводив екзекуцію без ніякої асисти. Мельник, ранений револьверовою кулею в околицю серця і перевезений до шпиталю в Снятині, помер у ночі. Поліція арештувала Дзямського аж до перевірення доходжень.

ГОРАЛЬНЯ В ДОМІ СКАРБОВОГО УРЯДОВЦЯ.

Управа спіртного монополю у Львові ствердила, що хтось робить їй конкуренцію, продаючи горівку приватного виробу. Доходження викрили, що тайна горальня знаходиться при вул. Зеленій в домі Карла Ступницького, скарбового урядовця, приділеного до скарбової інспекції в Жовкві, де він займався побороюванням тайного горальництва. У Львові мешкала його жінка. В мешканні знайшли прилади до фабрикування спірту, сирівці, чисту горівку й наливки. Справою занялася скарбова влада.

БУДЕ ГОЛОД НА БАРАБОЛІ.

Торонтський дневник „Торонто Стар", оголошує, що цеї зими в Онтеріо забракне бараболі, а то з тої причини, що в Онтеріо кинулася на бараболі хороба, через яку бараболі, вже поховані, пічнуть гнити і зовсім підпадуть знищенню.

АНГЛІЯ НА РОЗДОРОЖУ.

НІХТО НЕ ЗНАЄ, ЩО БУДЕ З МІЖНАРОДНІМИ БОРГАМИ, І ЯК ПОЧАТИ РОЗМОВИ З АМЕРИКОЮ ПРО НИХ.

ЛОНДОН (Англія). — Становище президента Злучених Держав Гувера, яке він висловив у своїй промові до конгресу зприводу міжнародних боргів, не дало нічого позитивного і певного для рішення англійського уряду, що далі робити в справі міжнародніх воєнних боргів. Англійський уряд тепер не знає навіть, чи варто цю справу наново підносити у Вашингтоні ще перед вступленням до влади нового президента Злучених Держав, Рузвелта.

Колиб Англія рішилася тепер почати переговори в цій справі, то для цього доведеться післати спеціяльну делегацію до Вашингтону. Заява президента Гувера, що ще перед розмовами у справі міжнародніх боргів треба рішитися на зменшення зброєння европейських держав, викликала тут гостру критику. Всі звертають увагу, що скорочення збройних сил ріжних держав є тісно звязане з багатьома політичними, торговельно-економічними й митними справами. Тому, ставлячи справу міжнародніх боргів у звязок з обмеженням зброєння, тим затягається на довго рішення справи міжнародніх боргів.

В англійськім уряді та в загальній опінії тепер панує непевність щодо дальших кроків у справі міжнародніх боргів. Уряд навіть не знає, в якій формі і як можна буде почати переговори з Америкою в цій справі.

У ФРАНЦІЇ НЕЗАДОВОЛЕНІ З ПРОМОВИ ГУВЕРА.

ПАРИЖ (Франція). — Промову Гувера до конгресу в справі міжнародніх боргів принято тут з гострою критикою політиків та преси. Всі підкреслюють, що нема багато таких документів, які малиб стільки суперечностей, як остання промова Гувера.

Більшість признає, що уряд Франції добре поступив, не заплативши Америці рати воєнного боргу, яка припадала на 15 грудня. Сподіваються, що тепер прийде нарешті до якогось конкретного полагодження справи.

АМНЕСТІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд фон Шляйхера подав до затвердження президентови Гінденбургови ухвалений райхсратом декрет, на підставі якого мають бути звільнені з вязниці 15,000 політичних вязнів, засуджених не більше, як на 5 літ кари кожний. Амнестія ця звільнить переважно націонал-соціялістів, комуністів та соціялістів, які попали в тюрми за політичний терор.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕВІЗІЇ СПРАВИ ТУКИ.

ПРАГА (Чехословаччина). — На порядок денний знову стала справа словацького лідера проф. Туки, який відбуває 15-літню кару за „зраду держави". Один зі словацьких послів до празького парляменту запитав уряд, чи то правда, як пишуть віденські газети, що чехословацьке посольство у Відні підкупило за 50,000 корон Христина Шрама, який був головним свідком проти Туки на судовій розправі. Посол домагається разом з тим ревізії справи проф. Туки.

БЕЗРОБІТТЯ В ІТАЛІЇ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

РИМ (Італія) — В державі вже зареєстровано 1,038,000 безробітних. Минулого року в тім часі було 878,000 зареєстрованих безробітних. Більше безробітних зареєстровано тепер не зважаючи на те, що останнього часу до роботи повернулися в певнім числі промислові робітники.

ІТАЛІЇ НЕМА ЩО ПРОТЕСТУВАТИ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Посли скупштини (парляменту) протестують проти того, що Італійці називають вандальством знищення статуй львів у Траві. Вони кажуть, що їх знищено не тому, що вони були памятками панування тут Венеції, але виключно з мотивів поліпшення міста. Артистичної вартости ті льви не мали.

Разом з тим посли пригадують, що Італія сама знищила всі австрійські памятники в Тиролі, який перейшов до Італії по війні. Тоді проти цього ніхто не протестував.

СПРАВУ МАНДЖУРІЇ ЗНОВУ ВІДЛОЖЕНО.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Комітет девятнадцятьох при Лізі Націй, що розслідує справу Манджурії, припинив свої засідання до 16 січня, сподіваючись, що за той час Японія змінить своє рішення в справі Манджурії й погодиться на деякі пропозиції Ліги Націй. Коли цього не буде, то тоді Ліга Націй має подумати про якийсь засіб примусового полагодження справи Манджурії.

ЯПОНЦІ СТВОРЯТЬ ЩЕ ОДНУ ДЕРЖАВУ.

ШАНГАЙ (Китай). — Китайці кажуть, що Японія має намір створити ще одну буферну державу на подобу Манджурії. Таку державу Японці хочуть створити з частини Монголії й назвати її Таянкуа. Ці відомости Китайці добули з документів, які знайдено в одного вбитого японського офіцира, а також у Монгола, арештованого в Джеголі.

Радянський уряд довідався, щоб Китайці забрали до себе манджурських повстанців, яких інтерновано в районі Томська, на Сибірі.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬЩА І РЕВІЗІЯ ДОГОВОРІВ.

Ідучи за диктатом Франції, Польща відмовилася від заплати Америці припадаючої на день 15 грудня довжної рати. Та не так то важна та дрібна сума, якої Польща не заплатила, як ті консеквенції, котрі витягнуть на міжнароднім ринку з кроку Франції, а тимсамим і Польщі.

Без огляду на те, що станеться з воєнними довгами, сам факт невиконання договору і незаплати довжної рати вважають ударом у святість міжнародніх договорів, а головно у Верзаський договір. Бо на непорушности цього договору опирала Франція по світовій війні всю свою політику. Обороняла ту непорушність і Польща, думаючи в той спосіб задержати при собі загарбані чужі землі. Та тепер підкопала остаточно й те своє формальне становище.

Отже Верзайський договір хитається вже на всі боки: не тільки з життєвого, фактичного, але й з формального боку. А це значить, що зближується поволі, але певно, та фаза, коли цілий той договір будуть мусіли піддати ревізії в такий самий спосіб, як ревідують воєнні довги. Може це наступить ратами, може не дуже формально, але наступить. А в тій ревізії припаде найважніша роля Польщі, чи там тим державам, чи народам, що будуть її розбирати, чи обкроювати.

В ново виданій в Америці книжці „The Cauldron boils", by Emil Lengyel, пишеться, що найнебезпечнішим місцем в Европі вже не є ріка Рен, але Висла. Автор, що обіздив Польщу, приходить до переконання, що польське питання являється найбільш серіозним. Проблематичним видається й істнування Польщі, хоч вона істнує вже стільки літ і являється нібито сконсолідованою державою. Він каже далі, що Польща досі не полагодила конфлікту з Німеччиною щодо Данціґського коридора, ні не прийшла до порозуміння з національними меншинами, себто з Українцями, Німцями, Литовцями, Білорусинами і Жидами. Особливо критикує він Польщу за відношення до 3,000,000 Жидів у Польщі, котрі є виставлені на голодову смерть, а також за варварства, поповнені нею в Східній Галичині. Він кінчить тим, що Польща не додержує міжнародніх договорів щодо охорони меншин і переводить безпощадну польонізацію, коли одинока розвязка для Польщі — це переміна її в нову Швайцарію з повною автономією для замешкаючих її народів.

Та хто знає Польщу, той знає, що вона не здібна до такої розвязки.

О. Сновида.

НОВА БУРЯ В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ.

Я вже писав про меморандум „правих", внесений до Політбюра і жадаючий усунення Сталіна. Тепер справа виясняється. Передусім скінчилася вона (наразі) не димісією Сталіна, лише — **виключенням з партії опозиціоністів.** Так покищо закінчився важний інцидент, який свідчить про страшного рака, що точить партію з середини.

Отже разом виключено з Компартії 20 дуже видних членів. Серед них: **Каменева,** шваґра Троцького, бувшого посла СССР в Римі, **Гришку Зіновєва,** славнозвісного автора „листа Зіновєва", перелапаного свого часу анґлійською поліцією і спричинившого розвязання совітського торговельного представництва в Лондоні (Аркоса), **Угланова,** бувшого голови Московської організації Партії, московського професора **Слепкоґа,** бувшого редактора „Правди" і проф. **Марецького,** обидва сторонники Бухарина і інших.

Що значить ціла ця справа? Передусім зріст незадоволення з диктатора **в лоні самої партії.** Вісю, коло якої оберталася і досі обертається ціла російська політика — царська і большевицька — це є село. Останні експерименти Сталіна — нагальна колективізація, і викликані нею крах засівів і — що найважніше — заапровіянтовання міст, — підсилили праву опозицію до того ступня, що вона отверто виступила з своїми домаганнями **ревізії аґрарної політики.** Ця права опозиція — „совітський бльок" — вже охрещена „контр-революційною", „кулацькою" і якою ще там. Але ніхто не буде такий наївний думати, що Гришка Зіновєв і його прихильники є попихачами „кулаків" і ворогами комунізму! Правда, їх жадання ідуть далеко: вони домагаються: щоби уряд попустив трохи селянству (бо всі інакше помруть з голоду); щоби зменшено податок на село; щоби не шикановано колхозних базарів, а в промислі — щоби перейшлося на забуту вже систему концесій, цебто таку, яка недавно істнувала в Китаю і Персії, коли то місцеві уряди, нездібні самі орґанізувати у себе промисловість, доручали це чужоземним концесіонерам. Ясно, що опозиція отсі уступки мислить як „передишку", щоби, трохи відітхнувши і позволивши селянам пирости в шерсть, — знова — „ленінскою методою" підстригти їх. Але партія і Сталін вдарили на сполох. І справді, цим разом іде про справу далеко важнішу, ніж в дотеперішніх виступах правої опозиції.

Тепер кріза аґрарна (а з нею і промислова) досягли нечуваної остроси. А з ними — і незадоволення широких верств селянства. От, опозиція і стремить не до чого іншого, як стати **кристалізаційним пунктом, до якого горнулось би все незадоволене населення СССР, а передусім село і —армія, яка складається в більшости з хліборобських синів.** Тепер така кристалізація небезпечніша ніж колибудь. Бо донедавна проти опозиції можна було заграти на антиґонізмі (хоч штучно роздмуханім) між сільськими „куркулями" і „біднотою", тепер — коли всі стали колхозниками, на такім антаґонізмі не заграєш... Таким чином опозиція може доконати нарешті того, без чого — ніяке незадоволення мас диктатурі не страшне: а саме **дати орґанізаційний центр і ідеольоґію тому незадоволенню, отже збільшити його ударну силу проти Сталіна.** В хаосі, який панує тепер в совітській Росії, така кристалізаційна ґрупа могла би дуже і дуже пошкодити диктаторови і партії, і навіть самому режімови...

Наразі диктатор вийшов переможцем, опертий на віддане йому Політбюро. „Правда" триюмфуючо гукає, що „централю контрреволюційної ґрупи в Москві сторпедовано", і взиває Чека „викурити", спеціяльно на хліборобській Україні, нові „гнізда контрреволюції". Але—за тими жестами **не відчувається давньої сили і певности себе.** Давніше в подібних випадках „злочинців" або розстрілювалося, або засилалося в Сибір, або (як Троцького) викидалося за кордон. Тепер — мимо того, що небезпека і брак партійної дисципліни більші — лише виключено їх з партії. Правляча кліка ще хоче вимацати силу і розмір руху і аж тоді перейти до драконських мір боротьби. Щоби бодай передчасно не послизнутися...

Чи нововідкрита „контрреволюційна ячейка" може стати вихідною точкою протисовітського руху і стати на його чолі? Може, хоч і проти волі опозиціоністів, які тільки проти Сталіна, а не проти партії виступають; як колись за царату, навіть обережні і льояльні виступи „земців", (ліберальної опозиції) стали вихідною точкою революційного руху. Але і в цім випадку, раз розплутаний, цей рух виллється в ширше русло... Валити совітську систему опозиція не хоче — тільки „уліпшити". Це їй не удається, бо руїни країни за комунізму не стримати. Але початком розкладу правлячої партії і початком руху, який змете ту партію з поверхні, ця опозиція стати може...

В кождім разі і вона сама й спосіб, яким бореться з нею диктатор, свідчить, що „щось попсулося в царстві совітськім"; що його правляча верхівка явно зачала розкладатися і тратити віру в себе і в правильність своєї дотеперішньої політики...

ТЯЖКЕ ЖИТТЯ В КИЇВІ.

Економічне життя Києва більше ніж тяжке. Міські службовці й робітники вже довго не дістають платні, а платня їх і так дуже мала. Міські підприємства в тяжкому положенні. Кримінальність сильно зростає. „Пролетарська Правда" повідомляє, що вже від кількох місяців буває денно 10—15 тяжких злочинів. Технічна комісія досліджувала стан київських трамваїв і видала звіт, у якому сказано, що технічний бік трамваїв такий поганий, що небаром прийдеться припинити трамваєвий рух, щоби не дійшло до катастрофи. А все це діється не дуже так далеко від славного Дніпрельстану.

КІПЛІНҐІВ ЧАСОПИС ПЕРЕЙШОВ В ІНДІЙСЬКІ РУКИ.

Туристи в Індії відвідують редакцію, в якій працював Кіплінґ.

Доля дивно насміялася над славним англійським письменником Рудярдом Куплінґом, автором „Книги джунглів". Його слова: Схід є Схід, а Захід є Захід: обидва ніколи не зближаться!" помало стають фантастичними. Кіплінґ помилявся, як узяти під увагу Японію та Китай, що вже пробуджується, Туреччину і т. д. Кіплінґ певно не сподівався, що часопис, у якім він працював як заступник головного редактора, перейде в руки Індійців. І то щоденник, який десятиліттями вважали за найліпший та найвпливовіший в Індії. Це „Піонір", що від 1865-го року виходить у Аллагабаді. Той часопис усе свідомо та пляново піддержував англійсько - індійські справи. Зміну власників часопису вважають меншою історичною подією. Індія помало, одначе певно, переходить назад в індійські руки.

Кіплінґ працював у „Піонірі" та „Сівіл енд Мілітари Ґазет" у Лаґорі від 1882-го до 1889-го року. Тоді то став писати оповідання та казки. Багато з його найліпших творів повстало в редакції. Кіплінґ як редактор розвинув свій талант в лосуванні життя, звичаїв і психольоґії Індійців. У згаданих двох часописах появилися його перші індійські нариси.

Редакція „Піоніра" від того часу практично не змінилася. Туристи відвідують редакції обидвох часописів. Редактори впевняють, що майже кожен Американець і освічений чужинець відвідує обидві ґазети й хоче бачити місце, де Кіплінґ писав оповідання, що його вчинили одним із найславніших світових письменників.

Запорожець відбився від товаришів і шукав нічю дороги разом із ще одним Запорожцем. Коли відійшов трохи від товариша, почав кричати:

— Петре, Петре! Я зловив Татарина!

— Давай його сюди! — каже тамтой.

— То ходи сам!

— Коли Татарин мене не пускає!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЕРШИЙ КРОК ДО ПОЛІЦІЙНОГО ПРАВЛІННЯ.

Не лиш іміґранти, але й американські уроженці можуть радіти, що суд признав неконституційним ухвалений мішиґенською леґіслятурою закон про реєстраційний примус чужинців.

Закон відносився, що правда, лише до чужинців, себто іміґрантів, котрі не стали американськими горожанами; але він дав би був поліції підставу шиканувати не тільки чужинців, а й американських горожан.

Признаючи цей закон незгідним з американською конституцією, судді вбили один з перших заходів перемінити Злучені Держави на поліційну державу.

ЖИДІВСЬКИЙ ҐАНДІ.

Д-р Артур Кравс, інструктор фільософії в Нюйорській Колеґії, вийшов був на голодовий страйк, коли Жиди-студенти не захотіли демонструвати перед польським консулятом проти антисемітських заворушень у Львові.

Протест, видно, був наслідуванням відомих виступів індійського лідера Ґандія. Все було зроблене таксамо, тільки ефекту цей голодовий страйк не мав ніякого, як не рахувати коротких новинок у ґазетах. Видно, цього роду ґістеричний протест не вражає Американців.

Професор Кравс зголошує вже, що вже далі голодувати не буде, бо, мовляв, він не міг знайти відповідного ліжка, щоби вмерти. Трохи дивне таке становище, як на фільософа: чейже фільософови повинно би бути байдуже, де йому вмирати.

ВІД КОГО ЖДАТИ ВИЗВОЛЕННЯ?

З нагоди дебат у сенаті над самостійністю Филипин американський гуморист Вил Роджерс завважує, що нема що ждати від сенату визволення Филипин, бо неможливо людям, яким вигідно мати когось підлеглим, заявити, що підлеглий уже дозрів до свободи.

Припустім лише, каже Роджерс, що анґлійський парлямент мав рішати про надання свободи Америці. Довго булаб Америка ждала, поки Анґлія скаже, що її кольонії вже дозріли до самоуправи.

І АМЕРИКАНЦІ „ЖЕБРАЮТЬ".

У багатьох американських ґазетах ведеться тепер з нагоди наближаючогося Різдва кампанії на допомогу ріжного роду жертвам нужди й нещасть.

Цікаво, чи ті з наших „діячів", котрі обурюються на „жебранину" українських ґазет, обурюються на „жебранину" американських ґазет.

ЗАБАГАТО ЛІКАРІВ?

Лікарі остерігають, що в Америці забагато лікарів. Наводять на доказ свого становища цифри, які доказують непохитно правдивість їх твердження.

А всетаки, коли взяти під увагу українські кольонії, то вони мабуть ще не мають досить лікарів, та ще певно є в кождій кольонії місце на більше лікарів, котрі знають наших людей та нашу мову.

Д-р Павло Дубас
(Филаделфія, Па.).

ЧОМУ В АМЕРИЦІ ПСУЮТЬСЯ ЗУБИ.

Часто стрічаємося з таким питанням: Чому в Америці так дуже зуби псуються? Чи можна тому запобігти, особливо у дітей? Щоби відповісти на те точно і зрозуміло, треба написати цілу книжку. Тому обмежуся лише до певних основ.

В склад структури зуба входять між іншими два найголовніші мінерали а то: вапно і фосфор. Найважнішим чинником в удержанню здоровля зуба є приймати відповідну скількість тих двох мінералів з щоденною поживою. Проби виказали, що нормальна людина повинна приймати около 1.50 ґрамів фосфору і 1.35 ґрамів вапна, кождого дня.

Коли би ми їли лише один рід поживи, тоді, щоби дістати відповідну скількість цих двох мінералів, треба би зїсти денно: волового мяса 28 фунтів, хліба 18 фунтів, моркви 13 фунтів, яєць 6 фунтів, сира 0.5 фунта, молока 3.1 фунта. Але тому, що наша дієта не складається тільки з одного роду поживи, добре знати, яку скількість вапна і фосфору мають в собі 100 ґрамів ріжних родів поживи.

І так:

100 ґрамів білого хліба має 0.02 ґр. вапна і 0.09 ґр. фосфору;

100 ґрамів моркви має 0.05 ґр. вапна і 0.05 ґр. фосфору;

100 ґрамів сира має 0.93 ґр. вапна і 0.68 ґр. фосфору.

100 ґрамів яєць має 0.06 ґр. вапна і 0.18 ґр. фосфору;

100 ґрамів молока має 0.122 ґр. вапна і 0.09 ґр. фосфору.

Один фунт має 373.2 ґрамів.

Крім цих двох мінералів зрівноважена дієта для доброго відживлювання повинна мати: 1) коло 80 ґрамів протеїнів, 2) 60 ґрамів товщу, 3) 480 ґрамів сакхаридів (цукроватих продуктів, як цукор, крохмаль) і 4) відповідну скількість вітамінів.

Багаті в протеїни є: молоко, мясо, сир і оріхи; в товщі: масло, олій, сало; в сакхариди: цукор, крохмаль, дозрілі овочі, мід, дактилі; в вітаміни: масло, молоко, сир, яйця, салата, морква, печінка, овочі, рибячий товщ; в вапно: молоко, сир, листкові ярини; в фосфор: мясива, сир, молоко, каші.

В малих скількостях зуживає людське тіло також такі мінерали як залізо, йодина, сода, поташ, сірка і хльорина. В звичайній дієті є багато вище названих мінералів, крім декуди йодини. Брак відповідної скількости йодини в поживі викликає слабість т. зв. „ґойтер", особливо у жінок. Декуди в Америці, особливо на північнім заході й в околиці Великих Озер, земля не має в собі досить йодини, тому „ґойтер" там дуже розповсюднений. В таких випадках треба йодину приймати штучно в т. зв. йодинізованій соли.

Для доброго відживлювання, а радше для доброго успіху в відживлюванню треба мати здорову кров. Нормальна кров людини має 5,000,000 червоних тілець в однім кубічнім міліметрі і 100 тілець гемоґльобіни. Коли те число є менше, тоді чоловік слабує на анемію. Клінічно доказано, що діти, а також і старші, що мають анемію, терплять також на зіпсуті зуби. З того виходить, що нездорова кров не має спосібности розносити елементів поживи до клітинок орґанів, тому підпадають псуттю, хотяй чоловік уживає відповідну скількість елементів доброго відживлювання. Люди, що мають анемію, повинні зїдати багато тоненьких зелених листків. Крім анемії є інші хороби, що спричиняють зіпсуття зубів, а це є: 1) зіпсуті міґдалики (тонсилс), 2) поліпи (еденоїдс), 3) загноєння щоки, 4) закаження жовчевого і мочевого міхура, 5) затведження, 6) сифіліс, 7) сухоти, 8) квасна слина і 9) неґиґієнічне держання устної ями.

Наш чоловік, що приїхав у цілком відмінне підсоння і попав в інший клімат, обовязково повинен був змінити свою давну привичку способу життя, а що не знав, як це зробити, зломив через те природну відпорність до названих хоріб. То є перша причина, чому нашим іміґрантам сейчас по приїзді зачинають псуватися зуби.

Другою і найголовнішою причиною є зміна відживлювання, яка застала нашого чоловіка в новім краю цілком до цього неприготованим. В старім краю, без жадного наукового застановлення, споживали ми з нашими молочними і зеленими стравами як сир зі сметаною, квасне молоко, зелена цибуля, салата, капуста, овочі, масло, ріжнородні ягоди, і т. ін., досить тих ріжних елементів, що потрібні для зрівноваження відживлювання і тимсамим удержання здорових зубів. В Америці взялися ми спеціяльно до мяса і виробили собі фальшиве переконання, що мясо заступає нам тут всі роди поживи, які ми споживали в ріднім краю. Возьмім під увагу таку бідну дієту: на снідання кава з хлібом, в полукне сендвич (хліб з мясом) і чай, на вечір варене мясо і росіл з того самого мяса і знову кава з хлібом. Така дієта нічого не варта. В ній нема ріжнородности і нема в відповідній скількости тих родів поживи, звідки можна дістати потрібну скількість вапна і фосфору, протеїнів, сакхаридів, товщів, мінеральних солей і вітамінів.

Супроти того мусимо науково застановитись і приписати собі відповідну дієту на цілий день. Шерман з Колумбійського університету каже, що вапно і фосфор, потрібні для наших зубів, можна найкраще дістати, коли будемо випивати кварту молока кождого дня.

Проби виказують, що консумпція молока в Америці є лише одна склянка на день на особу. З того виходить, що люди пють лише одну четвертину потрібної скількости молока на день.

Маючи на увазі здоровля зубів, мусимо ствердити факт, що дуже тяжко є дістати з дієти потрібну скількість вапна і фосфору, головно для людей, що відрікаються молока.

Візьмім в гіпотезі дієту, що є цілком вистарчаюча для заспокоєння голоду і є меншебільше пересічна для нормального чоловіка. Для такої дієти на цілий день треба (цифри в ґрамах): білої муки 384, цукру 160, мяса 160, спінаку 10, вареної бараболі 100, соку помаранчевого 200, яйця 50, масла 50. Ця дієта під кождим оглядом добра, крім вимоги щодо потрібної скількости вапна і фосфору. Чоловік встав від стола цілком вдоволений, голод заспокоїв цілковито і чуєтьcя добре, але не знає цього, що зуби його не дістали своєї потрібної скількости поживи, себто вимаганого вапна і фосфору. Щоби ту саму дієту поліпшити і під оглядом вапна і фосфору, треба до неї додати 800 ґрамів, то є чотири склянки, молока денно. Діти невідмінно повинні пити кварту молока денно. Старші можуть заміняти половину молока на рибу і інші морські поживи. З цего приміру видно, як добре треба вважати на свою дієту, щоби задержати здоровля зубів, яке ми привезли зі старого краю.

На закінчення запамятаймо найважніші роди поживи, богаті в вапно і фосфор, з яких повинна складатися наша денна дієта. Не конечним є мати кождий нижче вичислений рід на щоденній дієті, а можна з них вибрати. Ось вони: хліб з непитльованої пшеничної муки, каша з цілої пшениці, сік з трох помаранч, сік з чотичох помідорів або інших овочів, сирі овочі, пять унцій мяса кождого дня, бараболя раз на день (найліпше печена), кварта молока або молочних продуктів, сира яринова салата хоч раз на день, хоч одно яйце на день, цукорків дуже мало і то лише по вечері й гісточок дуже мало.

Лише науково досліженою дієтою можливо удержати і продовжати добрий стан здоровля зубів. А річ природна, що те здоровля залежить і від інших чинників, які я вище навів.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що на річнім мітінґу 11 грудня вибрано старий уряд на 1933 рік: Теодор Кульчицький, предс.; Антін Уштон, кас.; Яків Лисик, секр. рек.; Михайло Фук, секр. фін. Пригадується ещ раз, що котрі члени не заплатили своєї вкладки на річнім мітінґу, щоб кождий явився 23 грудня у власній гали в годині 7-мій ввечір і виповнив ввесь залеглий довг, бо в противнім разі буде суспендований. Хто цему не поминується, то не буде користати з реформи. — Теодор Кульчицький, предс.; Михайло Фук, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Відділ 98 подає до відома, що вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Петро Онисик, предс.; Микола Максимчук, заст.; Афтаназ Гевчук, секр.; Ів. Чорний, заст.; Іван Цікот, кас.; Іван Земба, заст.

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

ЩЕ ПРО ВИСТАВУ ОПЕРИ „МАЗЕПА".

Українське імя зачинає бути в Америці чимраз більш популярним. Американські часописи подають щораз частіше відомости про те, що діється на нашій рідній землі, забирають голос в обороні наших прав, а вже з найбільшою прихильністю і признанням пишуть про наші співи, танки і нашу штуку.

Отся прихильність ставить до нас на кождім полі нові вимоги нової активности. Значить, що це дуже ґарно, що Хор Кошиця здобув лаври, що ми виступили в Метрополитен Опера Гавзі з народніми танками, що наша співачка пані Крушельницька і наш скрипак п. Придаткевич давали концерти на Бродвею в Ню Йорку, але які наші пляни на далі?

Я певний, що є люди в Америці, які над тим думають. І я теж думаю і хочу доложити і свою цеголку для піднесення українського імени. А думаю, що виставляючи дня 4 лютого 1933 р. в Мекка Темпл у Ню Йорку оперу „МАЗЕПА", даю нагоду американській пресі заговорити не тільки про музику світової слави композитора Чайковського, але й про лібретто опери і про постать великого гетьмана України, Івана Мазепу. А говорячи про Мазепу, не можна не говорити про боротьбу України з Москвою, про змагання українського народу добути волю і свою власну самостійну державу. Тому саме та опера зможе навчити чужинців багато такого, чого вони не знають з історії. Вона їм покаже, що український нарід має світлу геройську традицію, та що теперішня боротьба за Соборну Українську Державу є тільки продовженням тої боротьби, яку вели наші славні предки сотки літ тому.

Річ ясна, що текст опери треба було змінити. Бож за царських часів неможливо було навіть подумати про те, щоби „виклятий" Мазепа був дійсним Мазепою. Для царської Росії він був зрадником. А про те, що він був представником визвольних змагань українського народа, українським героєм, не можна було писати. Через те лібрето опери Чайковського було замало драматичне. Усі ті браки, як щодо змісту так і щодо музики, тепер усунено.

Текст перероблено гарним віршем згідно з історичною правдою. Мазепа являється тепер дійсно геройською особою. Закінчення опери повне драматичних ефектів, а з українського боку, наскрізь патріотичне, бо останні акорди Мазепи, це Воля України.

Музична перерібка спочивала в руках нашого композитора, п. Павла Углицького, себто людини фахової, обізнаної добре з оперовим ділом. І вже те повинно бути ґарантією, що й під музичним оглядом переведено такі зміни, що тільки виходять самій опері на добре.

Поодинокі ролі в опері обсаджено знаменитими артистичними силами. Деякі з них уже добре відомі українській публиці, а інші мають найкращі рецензії американських музичних критиків з їх виступів у ріжних операх.

Наші вчителі з Ню Йорку й околиці згодилися доставити хористів, які будуть доповнені ще спеціяльними фаховими силами. Треба мати на увазі, що вистава вимагає присутности на сцені яких 200 людей, тож не легко добути таке велике число хористів, танцюристів і інших.

Буде виведений теж балет, якого виведенням займуся я сам і танцюватиму теж як соліст.

Костюми всіх осіб, що виступатимуть на сцені, будуть історичні, з 17 століття. Змагаю до того, щоби масові сцени з машируючими козаками, козацькими старшинами, Мазепою, Орликом і іншими випали як найбільш величаво, та залишили у глядачів якнайкраще враження. Бо це буде культурною пропаґандою нашого минулого.

До виведення такої опери треба й відповідної великої орхестри. І вона вже є заанґажована. Добір її був у руках п. Углицького, котрий буде нею диригувати.

Зроблено все, що було в моїх силах. А тепер жду, як це прийме наш український загал. Вірю, що прийме так щиро, як щиро я взявся за те діло. І додам, що до покриття коштів цеї вистави, треба, щоби були заповнені всі 3,400 місць, які є до розпорядимости в Мекка Темпл. Якщо покрию кошти, тоді виберуся з тою оперою по інших великих містах Америки. Хочу зробити добре діло і я певний, що українське громадянство мені в тім допоможе.

Дмитро Чутро.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

A TRAGEDY.

I met John Koloda in an Ukrainian restaurant on west side in Chicago in 1930. Residing in the Ukrainian colony on the west side, I patronize a restaurant operated by my countrymen. It is in such places that one meet various people. Swinging the restaurant-door one rubs his shoulder with many characters. To some you say just, "How do you do" and with others you form distant acquaintances. It seldom happens that one forms intimate social relations; very seldom one starts to be personal. By meeting a person in public place for the first time, one reserves his judgements. When I meet a stranger I scrutinize his physiognomy, his personal manners, his tone of voice, his apparel. If I discover something in common with me, the force of attraction draws me near to him. A person who is unkempt, untidy in dress and coarse in conversation, repels you. If he has no table manners, but eats with his knife, or sips soup like the steaming-kettle he is repulsive. I became attached to John Koloda because of his superb refinement. His atributes were appealing. He was a good Ukrainian and was conversant fairly well upon the Ukrainian subjects.

During my association with him I disccused many problems of common interest, but I never touched upon his family life, though I knew he was married. Indirectly he would mention his two sons and a daughter. In the course of two years I never was invited to his home. I wanted to meet his family. It was not until December 10th of this year that I was invited to his home.

On my way to his place I have entertained beautiful ideas. I visualized his family through his personality. As the street car tumbled westward I fell into a reverie. My imaginations overpowerd my directed thought and I could see a typical Ukrainian family in an Ukrainian environment. I imagined his wife to be dressed in a beautiful dress with a touch of an Ukrainian handwork. I saw two pictures of our two great patriots, Shevchenko and Franko, hanging in the parlor. I saw the study chamber with many Ukrainian books and newspapers. His home appeared to be entwined in a web of tradition of our ancestors. I felt very happy.

It was 7:30 in the evening. I entered his house and was introduced to his wife and his three children. As I went into the parlor I kept my eyes wide open for observation. There was not one object in the house that escaped my attention. When I reclined on the davenport I became stunned; my mind was in a whirl, because. John Koloda whom I met on frequent occasions in that restaurant appeared to me to be a different man. The delightful ideas I harbored in my soul disappeared and I became a wanton. He spoke to his wife and children in the Polish language. Now and then he would intersperse his conversation with an English sentence. Perhaps to check his embarrassment and to show that we live in America. My organism began to react and my pulse became accelerated. A recent picture of the atrocious Pilsudsky hung on the wall. Several books by Polish authors lay on the parlor table, and the Polish newspaper beside them. There was nothing of Ukrainian in the house. The atmosphere was Polish. Koloda's individuality was merged into that of his wife. Her Polish norm was too strong. I looked at him and understood it all.

As I sat on that davenport suppressing my feelings, my mind strayed into the steppes of my dear Ukraine. Historical characters and events began to present themselves before me. I saw Shevchenko with his Gonta, colonel Bohun, Chmelnitsky and Doroshenko. I could see hetman Loboda with Nalywaiko resisting the Polish siege of the fort in Kiev. I saw the prince Wyshnewetsky and other traitors. The voice of Sheremeta rang incessantly in my ears.

John Koloda has married a Polish girl. The result of their union is two sons and one daughter. He has worked all his life to promote the welfare of his sons. When the war breaks out between the Republic of Poland and the Ukrainian people, and these sons are able, they will join the ranks of Polish legionaries. As I understand the father carries a heavy life insurance, and upon his decease, the widow will contribute to the Polish fund for ammunition. How happy would I have been had my dreams come true! We can never consolidate our national forces for the objective of freedom if our sociological problem will be neglected. John Koloda made a mistake.

Thomas Flora.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

ГОЛОСИ ВІДДІЛІВ У СПРАВІ РЕФОРМИ, НАДІСЛАНІ З ВІДГОЛОСОВАНИМИ БАЛЬОТАМИ, Й УВАГИ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Відділ 294 у Ровей, Н. Дж. — Николай Моссора, секретар, звертаючи відголосований „за" реформу бальот (всіми членами одноголосно), повідомляє, що членам не дуже подобається те, що в новім роді вкладки дещо дорожчі, але вони розуміють, що нове обезпечення настільки ліпше, що навіть більші вкладки роблять його дешевшим від старого обезпечення. Біда в тім, що в людей нема тепер грошей на більші вкладки і голосують тому за реформу, що вона не є примусова та що хто не зможе більшої вкладки платити в новім роді і не має достатного звороту, щоби собі на то позичити, то буде міг остатися в старім роді, аж доки часи не поправляться і йому лекше буде аж тоді до нового роду перенестись і більшу вкладку платити.

Замітка: Теперішній плян обчислений на два роки. Значить, що члени після того пляну, себто після тепер обчислених табель, будуть могли зі старого обезпечення переноситись на протязі слідуючих двох років. Не під примусом, а добровільно. Колиб такі безробітні часи продовжалися дальше і члени за той час до нового роду не перейшли би, то треба буде робити нові табельки для тих, що будуть пізніше (по двох роках) переходити. За два роки нові обчислення резерви і табельок певно вийдуть відмінними від теперішніх. Та чи вони будуть ліпші, чи гірші, цього тепер передбачити не можна. Це буде залежати від тодішньої заощадженої резерви. Одначе все вказує на те, що за два роки резерви більшої не буде. Чим пізніше, тим на гірших умовах можна буде зі старого до нового роду переноситись. Одначе ще раз підкреслюємо, що слідуючі два роки буде так, як теперішній плян переходу показує.

Відділ 306 у Лінден, Н. Дж. — Василь Моссора, секретар, звертаючи відголосований бальот більшістю голосів „проти" реформи, каже, що члени тому не приняли цеї реформи, бо не дістають „ніякої полекші". Дальше той секретар каже таке: „Наприклад я поставлю свою табельку. На рік виносить $26.40 і я так і тепер плачу, але місячно, не річно. А платити місячно в новім роді, то випадає $7.24 більше, як тепер плачу. І то Ви називаєте полекшею? Або хіба я, чи члени, не розуміють, що то ліпше, як дотепер у старім роді я плачу 27 центів на фонди, а в новім 15 центів? То ця реформа стримає члена при орґанізації? Я не думаю; вел, дожиємо, то побачим".

В другій картці питається той сам секретар, що це значить Український Народний Союз Інк., бо це перший раз члени відділу те бачать.

Замітка: Цей відділ малий числом і молодий віком істнування. В тім відділі нема старших членів з правом до більшої резерви. Після пляну реформи тому секретареви припадає платити в новім роді майже ту саму вкладку, що він досі платив у старім роді, коли би відтепер платив річно. Та він порівнує лише висоту вкладки. Він не порівнує, що він за ті самі гроші діставав у старім роді запоруку, що коли буде платити аж до смерти, то аж по смерти спадкоємцям лишить суму обезпечення; а коли перестане платити, хочби навіть перед самою смертю, то не лишить **нічого.** А в новім роді за ті самі гроші він буде мати таке саме обезпечення вразі смерти, а понадто не мусить аж до смерти платити, бо може ще перед смертю заплатити ціле обезпечення, а навіть цілу суму обезпечення до власних рук дістати. Він бачить, що платячи річно, платив би таксамо як у старім роді; а коли би платив місячно, то на рік мусів би заплатити 7.24 більше. Але він не бачить, що без огляду на те, чи він буде платити місячно чи річно, то коли він за рік заплатить, то, якби перестав платити, був би ще дальше обезпеченим коло 10 років на повну суму обезпечення. І ще питається, чи реформа корисна? Він не знає, чи, заплативши за один рік, а бути обезпеченим одинацять років, буде корисніше. Зате він розуміє, що в старім роді платив на фонди 27 центів, а в новім мусів би платити 15 центів, не зважаючи на те, що він у старім роді завше платив на інші фонди 57 центів, а в новім мусів би платити лише 45 центів. Хоч про тих 45 центів головна канцелярія вже нераз писала і вияснювала, і хоч „товариш" Питляр за тих 45 центів вішається, він цього не розуміє. Ну, й чи можна дивуватися, що коли секретар так гарно визнається на реформі і так розумно пояснював її членам, що члени заявилися „проти" реформи?

Що той пан не знає, що значить слово „Інк", яке подається при назві орґанізації, і на що його подається, годі дивуватися. Тут у головній канцелярії працював довгі роки „помічник", а він також не знає, що це таке, хоч тому знакови завжди придивлявся. Тепер він „пускає" за Питляром „пострах", що це значить „компанія". „Його відділ", головно через те, що на бальоті попри імя орґанізації був саме той знак, „Інк.", більшістю голосів заявився „проти реформи", бо не хоче, щоб У. Н. Союз був компанією. Знак „Інк." (по англійськи „Inc.") подається замісць цілого слова „Інкорпорований" (по англійськи „Incorporated"). Це подається при назві орґанізації на це, щоби вказати, що це є орґанізація, яка має право леґального істнування. Такий знак при своїй назві може подавати лише така орґанізація, яка ведеться на підставі державного чартеру, себто така, що є заінкорпорована. Український Народний Союз є заінкорпорований в стейті Ню Джерзи від 1907 року і від того часу на всіх леґальних документах, а спеціяльно таких, що вимагають вказання леґальности істнування орґанізації, той знак завсіди подається. Того знаку в українській мові приходиться вживати менше, а в англійській більше. Український текст бальоту референдуму в справі реформи є лише дослівним перекладом тексту анґлійського і тому той знак на бальотах знайшовся в обох мовах.

Компанію (по анґлійськи Company) подається в скороченню Ко. (по анґлійськи Co.). Та як дивуватися, що того не знає секретар відділу 306, коли цього не знають також бувші канцелярійні помічники У. Н. Союза, а навіть теперішній головний радний Питляр.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З орґанізаційного життя в Бронкс, Н. Й.

Орґанізація Державного Відродження України, відділ 22-гий в Бронкс, Н. Й., відсвяткувала дня 26. листопада ц. р. Свято Першого Листопада.

Члени ОДВУ переконані, що спроваджене перший раз у Бронкс, Н. Й., Свято Першого Листопада буде відтепер відбуватися що року. Цим громада оживлятиметься до праці й буде не словом, а ділом помагати нашим братам на Рідній Землі.

Концертову програму виконав Український Хор з Картерет, Н. Дж., під проводом п. Лаврова. Хор та всі солісти, які виступали, показали, що всі вони мають добрі голоси. Хористи всі були молоді й визначилися своєю національною свідомістю. Всі вони роджені в Америці.

Булоб цікаво переповісти реферати, які виголосили бесідники на тім святі та про успіх свята, як моральний, так матеріяльний. Та ми не будемо тепер описувати всього, а своєю працею на майбутне покажемо, який був успіх того свята.

Друге завдання, яке поставило собі ОДВУ в Бронксі — це є українська школа та навчання українських танків і заложення українського пласту. Вже два рази на зборах про це говорилось і вибрано „Комітет", який має піти по хатах закликати родичів, щоб післали дітей своїх до школи. Коли однак родичі будуть легковажити й не пішлють дітей, то, очевидно, що з того нічого не буде. Та треба вірити, що тим разом українська школа в Бронксі повстане, бо за це діло взялися самі родичі, які мають дітей та хочуть післати їх на науку. Вже дотепер є вписано 15 дітей, а колиб ще вписалося стільки, то вже можна буде відкрити школу.

Третя зряду праць в ОДВУ стоїть урядження протестаційного віча проти постійної пацифікації на Західній Україні, де ляшня далі мордує наше населення. До цього віча вже також вибрано комітет, який має знайти відповідну салю та занятися розголосом віча, коли таке віче має відбутися. Це також буде перше протестаційне віче в Бронкс, Н. Й. проти Польщі та всіх окупантів України.

ОДВУ майже на кожних зборах дістає нових членів. Члени ОДВУ, які вписалися до цеї орґанізації, вже добре пізнали ціль і завдання цілої орґанізації й тому вони з охотою й активно працюють у своїй орґанізації. Хоч дрібна, але позитивна й щира наша праця, помало переконає всіх тих, які тепер кидають каміння в бік орґанізації. Ми сваритися й руйнувати інших орґанізацій не будемо, бо ми хочемо будувати, а не руйнувати! Дуже просимо усіх громадян, щоб не мішалися до наших членів, куди вони мають піти, а куди ні. Цього вже досить, що шкодило орґанізаціям, що все там були релігійні спори. ОДВУ все буде стояти на сторожі солідарности, чесного трактування всіх людей, без ріжниці на їх релігійні чи партійні почування. А сварку і всю свою енергію, яку ми маємо зужити проти себе на непотрібні дебати, то краще буде, коли ми менше будемо говорити, а більше робити! Всю свою енергію ОДВУ звертає проти ворогів українського народу, й маємо боротися з ними, аж поки не трісне Москва—Варшава.

Відділ 22 ОДВУ.

RADIO.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ, ЯК З НИМ ОБХОДИТИСЯ.

Два роди електричного току.

Радіо, таке, як сьогодні його маємо, не є вже більше „люксусом", або річю приступною лише для багатих. Навпаки, воно стало пожиточним в кожній хаті, а декуди навіть необхідним, особливо там, де є діти.

Розуміється, що мова йде про радіо теперішне, відповідно удосконалене, яке справляє хаті чи родині правдиву приємність та вдоволення, а крім того служить поширенню знання та освіти.

Радіо не є собі звичайна граюча машина зі спружиною, але є дуже делікатний і дуже складний електричний інструмент, з котрим треба знати, як обходитися, коли бажається, щоби він послужив якнайдовше та виконував свої завдання як слід. В тій власне ціли хочу подавати від часу до часу практичні поради, як з радіом обходитися, щоби воно скоро не псувалось, як також, на що треба вважати при купні радія, щоби на будуче не мати з ним клопоту.

Може не всім ще відомо, що є два роди електричного току (current): т. зв. „рівнобіжний" або „дайрект-корент" в скороченню уживається D-C (ді-сі) й другий, т. званий „перивний" A-C (ей-сі). Для кращого зрозуміння скажемо, що тепер є два ріжні токи електрики: старий „D-C" і новий „A-C". Правда, старого току електрики вже осталось мало. Найбільше знаходиться його в Ню Йорку, й то не в цілім місті, а лише на західній частині Мангатена, почавши від „Савтфери" до 129 вул. й по східню ріку (East River). Але й тут „старої" електрики чимраз менше, бо з кождою новою будовою, чи більшою перебудовою старих домів, запроваджують уже електрику „нову", себто A-C. Також в декотрих місцях Бруклина, Филаделфії й інших більших, міст, можна ще подибати „стару" електрику D-C. Зате „нова" електрика A-C знаходиться всюди і вона мабуть у не дуже довгім часі впре „стару". З тої саме причини поважніші фабрики не виробляють тепер зовсім радій на „стару" електрику D-C, лише на „нову" A-C.

Зрозуміла річ, що продавці, бажаючи задоволити своїх покупців, переробляють радіо з одної електрики на другу. Таке перероблене радіо хоч і грає не зле, але вже не так добре, як воно грало на той рід електрики, на який воно було зроблене у фабриці.

Отже при купні радія на певну електрику треба зважати, чи воно перероблене, чи оригінальне з фабрики.

На слідуючий раз подамо ріжницю між обома електриками і по чім можна пізнати перероблене радіо з одної електрики на другу.

П. Задорецький.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

NEW YORK CHRISTMASES.

By Lauretta Fancher.

One of the most picturesque of the New York Christmases is that of the Ukrainians. Here are rites as old as the seal of Ukrainia. Adhering to the old calendar, their Christmas Eve celebration comes on January 5. On that night, throughout the Ukrainian district, from Delancey Street to Eighteenth, east of Third Avenue, they dress in the gorgeously embroidered Ukrainian costume with its bright colors, its brilliant head dresses for the women, and keep Christmas very largely as in Europe. Many observe the seven weeks' fast.

Christmas Eve with these people is almost mystically a family night. No outsiders except the carol singers are welcome. The family gather about the table, break the proskurka—bread which has been blessed in church—and exchange good wishes. Under the cloth hay is spread. Over in New Jersey the Ukrainian farmer carries the largest sheaf of wheat into the house and puts it in the place of honor in one corner. There it stays until New Years. Tihs sheaf of wheat is called **did** (grandfather) and represents the spirit of the ancestors to whom honor should be paid at Christmas.

The supper will be as varied as the family purse allows. While it is in progress the carol singers arrive—groups of children or boys or men go from house to house singing and receiving food and drink, with the result that as the evening wears on the singing gets louder and more hilarious.

(New York Herald Tribune,
Sunday, December, 18, 1932).

——o——

UTICANS TO SEE DANCES GIVEN BY UKRAINIANS.

Al Starr and Mary Starr are two of the local Ukrainian dancers who will appear in the Christmes Festival of Nations at Utica Free Academy tomorrow night.

Mr. Starr has trained the Ukrainian performers in several native dances, which are part of the Christmas festivities in their homeland and these will be a collorful feature of the festival.

Besides Al and Mary Starr, the dancers include, John Starr, Anna Slywar, Stella Kuzio, Michael Pitcove, Mary Chilava, Michael Onyczack, Walter Hormatink, Nick Hormatink, Leo Kuzio, Alfred Kuzio.

Victoria Scytajlo, Mary Gluck, Walter Konopelski, John Konopelski, Anna Sarokuski and Joseph Sarokuski, Mrs. Clara Drury Walsh will be at the piano.

The music for this festival by the Civic Orchestra will be in charge of Walter Griswold. There will be no admission charge.

(Utica Observer-Dispatch,
Thursday Evening,
December 15, 1932).

——o——

NATIONS OF WORLD MARCH ACROSS HIGH SCHOOL STAGE.

New York's Fifth Avenue recently had an anniversary, in which emphasis was placed upon its capacity of meeting-place for the peoples of the world. There one might, on almost any stroll, see men and women from the far corners of the earth, it was said — more so than on any other thoroughfare. Pittsfield can claim no such far-reaching distinction for cosmopolitanism. Here, it might be said, however, that one not only sees, but meets and knows the people of numerous races. This point was further borne home to the more than 1000 persons attending the International Night program in the High School last night, sponsored by the Pittsfield Y's Men's Club.

Briefly, the program was: Elite orchestra, overture, selections by Allen and Gruenwald; Italian group, about 20 persons, chorus and vocal solos; Sweden and Norway, about six persons, violin and dance numbers; Negro group, about 20 persons, folk songs and Negro national anthem; Scottish group, four persons, dances and vocal solos; Syrian group, six persons, violin solo and dances; Russian group, about 36 persons, choral numbers and dance number; intermission, orchestral numbers; French group, six persons, tableau and vocal solos; Polish group, about 20 persons, dances; Jewish group, about 20 persons, prophecy, vocal solo and dance; Ukrainian group, about 25 persons, group folk dances and solo dances.

In a program so widely varied and with so many racial groups represented, different persons are impressed by different presentations.

The Ukrainian folk dancers took the house by storm with their vivid, dashing execution of difficult steps. Eight couples appeared first, then eight boys, six girls, eight couples again, a solo male dance, a sword dance by four boys and a duet dance by two little girls, who triped the stage very creditably and delighted everyone.

(The Berkshire Evening Eagle,
Tuesday, December 13, 1932).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, ві. 256, повідомляє, що на річнім мітінгу 11 грудня вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Іван Жидик, предс.; Лесько Булій, заст. предс.; Дмитро Голубич, секр.; Мих. Шевчи, кас.; Дмитро Ковальчак, заст.; Юрко Кіселиця і Антін Полівка, онтрольори; Георгій Валько і Мих. Васько, доглядачі хорих. По виборі уряду поставлено справу реформи, за котрою усі присутні піднили голос. Відтак представлено справу конвенції, на що усі члени заявились, щоби відбулась там, де було призначено, то є в Дітройт. — Дмитро Голубич, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах вибрано новий уряд отсей: Микола Варій, предс.; Теодор Краніцький, заст.; Іван Глива, секр.; Йосиф Підлуський, заст.; Мартин Шиманський, кас.; Михайло Галкевич, заст.; Василь Кузів, Михайло Манрона і Михайло Галкевич, контр. комісія; Йосиф Пілуський, Дмитро Чорняний і Іван Глива, трастіси; Іван Шевчук, Василь Глива і Петро Левкович, оглядачі хорих. Аддреса секр.: Ів. Глива, Box 100. Wakelle Ave., 224 Reed St., Stamford, Conn.

П О З І Р! П О З І Р!

СТАРШИНИ ВСІХ СОТЕНЬ ЧОРНОМОРСЬКИХ СІЧЕЙ

1. Повідомляється, що

ЗБОРИ

Ради Старшин всіх Сотень
відбудуться

В СУБОТУ, 24 ГРУДНЯ 1930 Р.

В ГАЛІ II-гої СОТНІ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

на Фліт Стр., Jersey City, N. J.

ТОЧНО В ГОД. 7-мій ВЕЧЕРОМ.

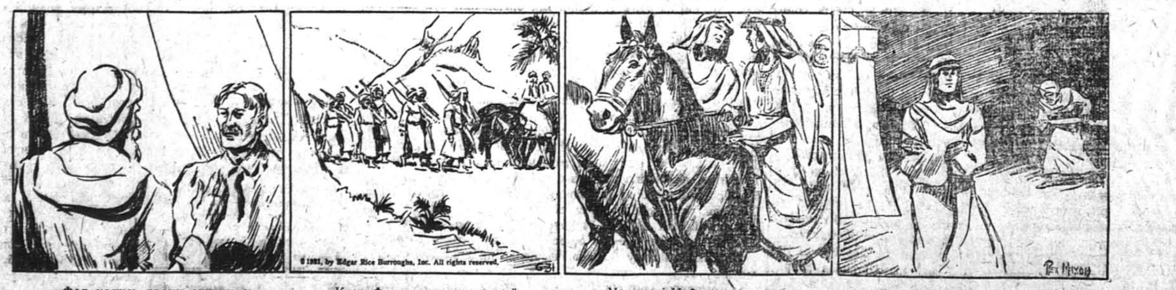
Всі Старшини обовязково мусять бути, бо це збори річні і вибір Головної Управи.

2. Контрольна Комісія: тов. Стельмах, тов. Марків, тов. Салюк і тов. Муляр мають перевірити книги Головної Управи в пятницю, 23-го грудня 1932 в льокалі 1-шої сотні в Ню Йорку, в год. 8-мій веч.

С. Драґінда, от.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(31)

Фад колись трохи служив у французькому леґіоні й тому знав трохи по французьки. Він у цій мові звернувся до Стимбола з запитом: „Хто ти такий, чужинче?" Стимболови трохи полекшало, коли він побачив, що зможе пояснити тепер, що він тут робить і як попав сюди. „Я багатий Американець. Приїхав полювати в джунґлі та підчас бурі й громовиці заблукався в джунґлях. Я заплачу за себе, коли ви мене доставите до якогось міста".

Коли Фад переказав це шейкови в арабській мові, лице Шейка змінилось, а разом з тим змінилось і його рішення в справі долі Стимбола. Надія шейкова дістати добрий викуп за багатого Американця вратувала життя Стимболови. Шейк наказав Фадови взяти Стимбола до свого відділу вояків і пильнувати його, поки не буде нагоди одержати від нього викуп. Таким чином Стимбол опинився серед Арабів, які направлялися в пустиню до так званого леопардового міста Німр.

У поході Цейд не раз шукав нагоди поговорити з красунею Атеєю та говорити їй про любов. Вони часто їхали попереду, весело розмовляючи. Її дядько, Толоґ, поглядав на цю пару молодих, а також на те, яке враження їх приятелювання робить на шейка та на Фада. Він знав, що шейк був проти залицяння Цейда до його доньки, а Фад шукав її любови. Тимчасом Фад укладав плян, як позбутися свого противника.

——o——

Фад знав, що Цейд кожної ночі виходить з намету Ібн Джада на побачення з Атеєю. На цьому факті він збудував свій плян пімсти. Фад почав слідкувати за Цейдом пильніше й одної ночі побачив, як Цейд вийшов з намету, простуючи на побачення. Тоді Фад вхопив у руки кріс і з ним подався за Цейдом. Цейд, нічого не підозріваючи небезпечного, спокійно чекав на Атею, а в той час Фад підкрадався позаду нього.

——o——